

NEWSLETTER #2

În ultimul semestru, proiectul DISCO a organizat două întâlniri de evaluare inter pares care au reunit parteneri și părți interesate pentru a face schimb de experiență și a profunđa învățarea comună.

Astfel, în mai 2025, partenerii DISCO s-au întâlnit la **Aalborg, Danemarca**, concentrându-se pe cadrele de reglementare și pe modul în care politicile pot sprijini mai bine utilizarea căldurii reziduale în sistemele de încălzire și răcire centralizată. Pe lângă sesiunile atelierului de lucru, participanții au luat parte la două vizite de studiu: una la obiectivul intitulat **Aalborg Utility și la centrala electrică Nordjyllandsværket** și una la **fabrica de ciment Portland din Aalborg**, unde surplusul de căldură și soluțiile inovatoare de răcire sunt integrate în sistemul energetic local.

Pornind de la acest aspect, a doua evaluare inter pares din **Assen, Olanda** (decembrie 2025), s-a concentrat pe aspectele economice și condițiile de finanțare pentru încălzirea și răcirea centralizată. Programul a inclus, de asemenea, o vizită de studiu la **Attero - The Circular Company**, oferind informații despre modul în care prelucrarea deșeurilor, recuperarea energiei și încălzirea centralizată pot fi legate în cadrul unei abordări a economiei circulare.

Împreună, cele două evaluări inter pares au consolidat valoarea cooperării interregionale. Prin schimbul deschis de provocări, experiențe și soluții, parteneriatul DISCO continuă să își consolideze activitatea de îmbunătățire a instrumentelor de politică regională și de accelerare a tranziției către încălzire și răcire durabile.

În acest buletin informativ electronic, puteți citi reflecții și concluzii cheie de la toți partenerii DISCO, care își împărtășesc perspectivele regionale, experiențele și informațiile dobândite în cadrul întâlnirilor de evaluare inter pares.

<https://interregeurope.eu/disco>

[Linkedin: DISCO Project](#)

Botoșani Municipality

City of Zrenjanin

Municipalitatea Aalborg, Danemarca

Reuniunile de evaluare inter pares de la Aalborg și Assen au confirmat că Danemarca, în multe privințe, se află pe o cale puternică și consecventă în dezvoltarea sistemelor de încălzire și răcire centralizată (DHC) de-a lungul mai multor decenii. Această abordare pe termen lung a dus la tehnologii mature, modele de finanțare stabile și sisteme bine integrate.

În Danemarca, mecanismele de finanțare pentru încălzirea centralizată sunt relativ bine stabilite, dar sunt necesare ajustări de reglementare pentru o mai bună integrare a IMM-urilor și a surselor de căldură reziduală la temperatură joasă.

Evaluările inter pares au subliniat că reglementarea abilitantă trebuie susținută de instrumente de planificare solide și de un proces decizional bazat pe date.

Acest lucru a fost ilustrat în mod clar de Oficiul "Cadastrul Căldurii Reziduale" din Silezia Inferioară, care cartografiază digital locația și potențialul surselor de căldură reziduală pentru a sprijini planificarea eficientă din punct de vedere energetic și deciziile de investiții. Dincolo de planificare și reglementare, evaluările inter pares au subliniat, de asemenea, importanța acceptării sociale pentru implementarea cu succes.

În viitor, consolidarea implicării IMM-urilor și aprofundarea colaborării cu Aalborg Utility – inclusiv explorarea potențialului pentru un loc de testare – vor fi domenii cheie de interes pentru municipalitatea Aalborg în cadrul proiectului DISCO.

Municipalitatea Botoșani, România

Participarea la Evaluarea Inter pares nr. 1 a oferit Municipiului Botoșani perspective valoroase asupra celor mai bune practici și a scos la iveală mai multe lecții aplicabile contextului românesc.

- **Împuternicirea autorităților locale:** Modelul danez a subliniat avantajele împuternicirii autorităților locale cu instrumentele juridice și controlul operațional necesare pentru a gestiona și investi în infrastructura sistemelor de încălzire centralizată (DHC), în condițiile în care municipalitățile românești se confruntă adesea cu limitări de reglementare care le împiedică să se implice pe deplin în planificarea sistemului energetic.
- **Parteneriate industriale:** Cazul Aalborg Utility Portland a subliniat importanța identificării și colaborării cu industriile locale ca potențiale surse de căldură reziduală - o oportunitate în mare parte neexploată în Botoșani. Cartografierea acestor surse și inițierea studiilor de fezabilitate ar putea fi un prim pas esențial.
- **Digitalizare:** Integrarea monitorizării în timp real și a tehnologiilor inteligente în sistemul de încălzire al orașului Aalborg a demonstrat beneficii tangibile în ceea ce privește performanța, transparența și eficiența energetică. Botoșaniul recunoaște necesitatea explorării unor instrumente similare pentru a-și îmbunătăți propriile servicii de încălzire centralizată.

Aceste reflecții vor fundamenta dezvoltarea continuă a recomandărilor de politici locale și vor contribui la planul de acțiune regional din cadrul proiectului DISCO.

Orașul Zrenjanin, Serbia

Întâlnirile de evaluare inter pares de la Aalborg și Assen au oferit oportunități valoroase pentru schimbul de experiențe cu alte regiuni europene și pentru a dobândi informații despre modul în care cadrele de politici, condițiile economice și mecanismele de finanțare afectează dezvoltarea sistemelor de încălzire și răcire centralizată. Discuțiile au evidențiat importanța planificării strategice pe termen lung, a unor medii de reglementare stabile și a unor modele de finanțare concrete în abordarea barierelor precum costurile inițiale ridicate de investiții și schemele de finanțare fragmentate. Deosebit de relevante pentru Zrenjanin au fost exemplele din Polonia și România privind utilizarea căldurii reziduale provenite de la motoare și de la instalațiile de tratare a apelor uzate și de canalizare.

Din perspectiva reprezentanților orașului Zrenjanin participanți la întâlniri, evaluările inter pares au fost relevante pentru lucrările în curs de desfășurare privind consolidarea instrumentelor de politică locală legate de eficiența energetică, sursele regenerabile de energie și utilizarea căldurii reziduale. Schimbul de exemple a arătat că implementarea cu succes necesită nu doar soluții tehnice, ci și cooperarea între municipalități, utilități, agenții energetice și alte părți interesate.

În următoarea fază a proiectului, obiectivul principal este de a identifica și cartografia potențialul de căldură reziduală din orașul Zrenjanin. Experiențele împărtășite de parteneri, inclusiv o inițiativă similară prezentată de Polonia și o strategie energetică regională din regiunea Drenthe, vor sprijini această activitate și alinierea acesteia cu Strategia Energetică Națională.

CODEMA - Agenția de Energie din Dublin, Irlanda

În cadrul reuniunii de evaluare inter pares DISCO de la Aalborg, Agenția Codema a participat atât ca și contribuitor, cât și ca membru al panelului. Ca parte a discuției panelului, Codema a împărtășit experiența Rețelei de Încălzire Centrală Tallaght din comitatul Dublin de Sud, un proiect irlandez inovator care valorifică căldura reziduală dintr-un centru de date pentru a furniza căldură cu emisii reduse de carbon clădirilor publice și rezidențiale.

Acest schimb a oferit, de asemenea, o oportunitate valoroasă de a primi feedback și perspective de la alți parteneri ai proiectului. Reprezentanți din Consiliul Județean Kildare prezenți și ei la întâlnire în calitate de părți interesate regionale, au permis un dialog constructiv și un schimb de cunoștințe cu omologii europeni.

O concluzie cheie trasă în urma evaluării inter pares de la Aalborg a fost importanța planificării structurate a energiei termice, bazată pe date, la nivel local și regional.

Experiența daneză a evidențiat modul în care cartografierea termică sistematică, guvernanta solidă și implicarea timpurie a părților interesate pot reduce riscurile proiectelor de încălzire centralizată și pot sprijini luarea deciziilor strategice. Discuțiile din cadrul evaluării inter pares au subliniat, de asemenea, valoarea unor roluri instituționale clare și a unor cadre de planificare pe termen lung pentru a permite investițiile în infrastructura de încălzire. Aceste perspective rezonează puternic cu provocările cu care se confruntă în prezent autoritățile locale irlandeze, unde îndrumările privind planificarea încălzirii și răcirii sunt încă în curs de dezvoltare.

Evaluarea inter pares a subliniat, de asemenea, importanța colaborării intersectoriale. Drept urmare, Codema și-a consolidat implicarea cu principalele părți interesate din domeniul infrastructurii, inclusiv cu compania irlandeză de gestionare a apei - Irish Water, pentru a sprijini schimbul de date și a îmbunătăți baza de dovezi pentru viitoarele planuri de încălzire și răcire din Irlanda.

IRENA - Agenția Regională de energie a cantonului Istria, Croația

Participarea la reuniunile de evaluare inter pares DISCO din Aalborg și Assen a oferit informații valoroase atât asupra aspectelor strategice, cât și practice ale dezvoltării sistemelor de încălzire și răcire centralizată, cu un accent deosebit pe utilizarea căldurii reziduale.

A doua evaluare inter pares a fost deosebit de relevantă pentru regiunea noastră, deoarece a abordat oportunitățile de finanțare pentru proiectele de încălzire și răcire centralizată. Prin schimb structurat de opinii între colegi și dialog deschis între parteneri și părți interesate, am dobândit o înțelegere mai clară a diferitelor modele de finanțare, abordări de guvernanta și rolul cooperării public-private în facilitarea unor astfel de investiții. Partajarea de exemple concrete din alte regiuni europene a ajutat la transpunerea conceptelor de politici în soluții reale, implementabile.

O impresie deosebit de puternică a fost creată în timpul vizitei de studiu din a doua zi, unde s-a demonstrat în practică sinergia dintre principiile economiei circulare și utilizarea fluxurilor de deșeuri pentru producerea de energie termică. S-a observat modul în care deșeurile sunt integrate eficient în sistemele energetice locale cu evidențierea beneficiilor tangibile ale cooperării intersectoriale și ale planificării strategice pe termen lung. Această experiență a servit ca o sursă puternică de inspirație și a întărit importanța de a considera deșeurile nu ca o povară, ci ca o resursă energetică valoroasă.

Pentru regiunea noastră, aceste evaluări inter pares au confirmat relevanța consolidării legăturilor dintre planificarea energetică, gestionarea deșeurilor și mecanismele de finanțare. Informațiile dobândite vor susține discuțiile în curs cu părțile interesate locale și regionale și vor încuraja explorarea unor soluții integrate similare adaptate condițiilor locale. Per total, procesul de evaluare inter pares s-a dovedit a fi o oportunitate importantă de învățare, oferind atât direcție strategică, cât și inspirație practică pentru acțiunile viitoare din cadrul proiectului DISCO.

Asociația Casa Energiei, Danemarca

Combinăția dintre discuții și exemple practice este ceea ce face ca aceste întâlniri de proiect să fie atât de valoroase. Sunt cruciale pentru a ne inspira și a dezvolta în continuare propriile instrumente de politică într-un mod focusat.

TAtelierele au evidențiat în mod special cât de diverse sunt perspectivele - și cât de mult putem învăța unii de la ceilalți.

La a doua întâlnire de la Assen, a devenit clar că indiferent dacă vorbim despre Suedia, România sau Germania, problema finanțării este crucială peste tot. Fără modele viabile, nu vom face niciun progres în ceea ce privește tranziția către încălzire.

Provincia Drenthe, Olanda

Găzduirea unei întâlniri de evaluare inter pares ne-a permis să aprofundăm proiectul DISCO. Cu un accent puternic pe aspectele economice și opțiunile de finanțare pentru sistemele de încălzire și răcire centralizată, întâlnirea a oferit ample oportunități pentru dezvoltare ulterioară. Un exemplu remarcabil a fost o prezentare captivantă despre fondurile UE legate de dezvoltarea încălzirii centralizate. Prezentatorii au detaliat disponibilitatea și eligibilitatea subvențiilor existente în diferitele etape ale dezvoltării încălzirii centralizate. Gabriele Pesce, Director de Inovație și Finanțare Durabilă la Euroheat & Power, a explicat oportunitățile și condițiile asociate cu aceste fonduri UE. Această contribuție a fost extrem de valoroasă pentru noi, cei din Provincia Drenthe, deoarece dobândirea unei înțelegeri mai profunde a acestor mecanisme permite o cooperare mai strânsă cu partenerii noștri locali.

Subvențiile ne oferă un instrument important pentru a implica acești parteneri, deoarece informațiile partajate în timpul prezentării se referă direct la una dintre provocările noastre rămase: asigurarea că toate părțile sunt suficient implicate și dispuse să ofere prefinanțarea necesară pentru diferitele etape ale proiectului DISCO. Prin împărtășirea informațiilor dobândite în timpul întâlnirii de evaluare inter pares cu aceste părți interesate, le putem oferi opțiuni suplimentare și oportunități concrete pentru a obține un rezultat pozitiv aliniat cu obiectivele DISCO. Prefinanțarea este o condiție prealabilă pentru solicitarea acestor subvenții și, prin urmare, un pas crucial către asigurarea finanțării. Explicarea clară a beneficiilor prefinanțării va încuraja partenerii să ia măsurile necesare.

Pentru provincia Drenthe, aceasta este prima dată când o rețea de încălzire centralizată de o asemenea amploare este dezvoltată în cadrul noii legi privind încălzirea din Olanda. Prin urmare, suntem atât încântați, cât și entuziasmați să dobândim o experiență valoroasă de la alți parteneri din cadrul proiectului Interreg DISCO.

Voivodatul Sileziei Inferioare, Polonia

Polonia are una dintre cele mai mari rețele de încălzire centralizată din Europa; cu toate acestea, transformarea sa rămâne o provocare majoră din cauza dependenței ridicate de cărbune, a emisiilor ridicate și a pierderilor semnificative de transmitere a căldurii. În acest context, Silezia Inferioară se bazează pe experiența partenerilor și a părților interesate din proiectul DISCO, dobândită, printre altele, prin evaluări internaționale inter pares, și urmărește să ia în considerare aceste experiențe în implementarea programului regional FEDS 2021–2027, în special în ceea ce privește sprijinul pentru IMM-uri.

Participarea la evaluările inter pares din Aalborg și Assen a permis identificarea atât a unor soluții inspiraționale legate de sistemele locale de încălzire centralizată și utilizarea căldurii reziduale, cât și a barierelor care împiedică implementarea investițiilor. Printre principalele provocări discutate s-au numărat preocupările legate de rentabilitatea investițiilor, incertitudinea în materie de reglementare și necesitatea de a informa mai bine companiile cu privire la tehnologiile disponibile și oportunitățile de finanțare. Implicarea experților a contribuit la aprofundarea cunoștințelor despre soluțiile aplicate în alte regiuni și despre opțiunile de finanțare în diferite etape ale procesului de investiție. Discuțiile au confirmat, de asemenea, valoarea proiectelor și investițiilor mai mici, coordonate bazate pe resurse locale, precum și importanța activităților de informare și educație adresate comunităților locale și implicarea activă a părților interesate.

În același timp, a fost inițiată o cooperare mai aprofundată privind utilizarea reciprocă a bunelor practici. În cadrul consorțiului, au început să apară domenii de interes deosebit între mai mulți parteneri DISCO, în jurul cărora se pot dezvolta alte inițiative și proiecte în următoarele etape ale proiectului, prin schimb continuu de experiență.

Agenția pentru Energie din Nordul Suediei, Suedia

Agenția pentru Energie din Nordul Suediei a participat la cele două întâlniri de evaluare inter pares din Aalborg și Assen, împreună cu părțile interesate locale din Norrbotten, obținând informații valoroase pentru dezvoltarea regională a sistemelor de încălzire și răcire centralizată.

Evaluarea inter pares din Aalborg, la care s-a participat împreună cu Arvidsjaur Energi AB, a oferit informații relevante despre modul în care reglementările pot permite sau împiedica utilizarea căldurii reziduale în municipalități mai mici și mai îndepărtate. În Assen, municipalitatea Pajala a participat la discuții privind finanțarea sistemelor DHC. Pentru municipalitățile mici, cum ar fi Pajala, sustenabilitatea economică pe termen lung este esențială atunci când se planifică soluții DHC.

Schimbările au confirmat că Norrbotten are multe provocări comune cu alte regiuni europene. În același timp, exemple concrete din alte regiuni au arătat cum cooperarea dintre municipalități, agenții energetice și industrie poate ajuta la transformarea căldurii reziduale într-o resursă.

Provincia Creta, Grecia

În calitate de partener în cadrul proiectului DISCO, Regiunea Creta se implică într-o abordare inovatoare care introduce noi perspective și soluții, abordând o dimensiune neexplorată anterior a tranziției energetice a insulei. În timpul întâlnirilor desfășurate la Aalborg și Assen, Regiunea Creta a obținut informații valoroase despre o abordare sistemică a încălzirii centralizate, care poate servi drept model de referință pentru insulă. Aceste schimburi de replici au evidențiat potențialul dezvoltării unui ecosistem energetic durabil adaptat caracteristicilor și nevoilor specifice ale Cretei, precum și importanța unei strategii regionale integrate pentru a sprijini tranziția energetică durabilă a insulei.

Stabilirea unui cadru clar și coerent poate facilita introducerea eficientă a tehnologiilor inovatoare, permițând în același timp un dialog constructiv și structurat între toate părțile interesate relevante. Prin schimbul de experiență, schimbul de cunoștințe și prezentarea exemplelor de succes de către partenerii proiectului, Regiunea Creta își propune să pună o bază solidă pentru o strategie energetică regională care să abordeze nevoile energetice regionale și să identifice instrumente financiare adecvate pentru a consolida semnificativ viitoarele inițiative.

Botoșani Municipality

City of Zrenjanin